

RAKOWY (7) *ai*

a oraz o jasne.

sg m N rakowy (1). ◇ **[G** rakow(e)go.**]** ◇ *A* rakowy (1). ◇ *n A* rakow(e) (1). ◇ **[L** rakowym.**]** ◇
pl G rakowych (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Przymiotnik od „rak” (7) :

1. Od znac. ‘skorupiak’; *cancrinus Cn* (7) : *Ostrearius – Rakowi. Calep* 742b.

a. Będący częścią raka (3) : Gdy fie kto zakole tarnem/ vwarz mięso Rakowe z miodem/ y fkorę ktoraby przifchła ku ciału: odwilża ią. *FalZioł* IV 31a; Wezmi prochu z młynicze dwa funty, maki bobowey, [...] łufzczyn rakowych/ [...] ty wżytki rzeczy zetrzy dobrze á zmieszay z klarum *FalZioł* V 106v, V 101v.

b. Zrobiony z raka; ex cancro factum a. confectum Cn (1) : poki rány niegoifz/ proch rákowy/ [...] chorému go w pićiu daway/ ták długo/ áż poczniesz ránę goić *SienLek* 152.

c. Wytworzony przez raka (2) :

Zestawienie: »rakowe kamyki, oczy« = *gastrolity, kuliste skupienia wapienne występujące w ścianie żołądka żującego dziesięcionogów (Decapoda), służące do utwardzania nowego pancerza po linieniu; w XVI wieku używano ich do sporządzania leków jako tzw. lapides cancrorum; carcinias, gemma, cancro marino colore similis Cn* [szyk 1:1] (1:1): *FalZioł* V 111; Weźmi wody w iáki dzbánek ciáfnogęby/ náfy p w nią prochu z rákowych kámyków/ álbo możeli być z ráków fuchych *SienLek* 151v.

d. [Płacony od złowionych raków:

Wyrażenie: »czynsz rakowy«: Tamże ludzie, którzy stawiają wirsze na rzece Bugu, dają czynszu dorocznego gr 36; rakowego gr 12 *LustrRus* II 152.]

2. [Od znac. ‘nazwa konstelacji’:

Wyrażenie: »znamię rakowe«: A narychley páproć y infza chrápec może być wykorzenioná w Czerwcu/ álbo we psie dni/ gdy bywa nawiętfza gorácość/ á fłońce w známieniu Rákowym. *Cresc* 1571 106.]

Cf **RACZNY, 1. RACZY, RAKOWATY**

MN